

eStudie.no – presenterer:

Personlighet

«Hva som skaper vår personlighet og hvordan den påvirker vår atferd»

Skrevet av: Kjetil Sander © August 2020

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	2
1 PERSONLIGHET	4
1.1 HVA ER PERSONLIGHET?	4
1.2 HVA SKAPER PERSONLIGHETEN?	4
1.3 PERSONLIGHETSTREKK	4
1.4 TYPE OG TREKKTEORIER	5
1.5 PERSONLIGHETTEORIER	6
1.6 HVOR FORANDERLIG ER PERSONLIGHETEN?	6
1.7 MÅLING AV PERSONLIGHET	6
2 TYPETEORIER	7
2.1 HIPPOKRATES TYPETEORI	7
2.2 SHELDONS TYPETEORI.....	8
2.3 JUNGS TYPETEORI	9
2.3.1 <i>Den ekstroverte tenkeren</i>	10
2.3.2 <i>Den introverte tenkeren</i>	10
2.3.3 <i>Det ekstroverte følelsesmennesket</i>	10
2.3.4 <i>Det introverte følelsesmennesket</i>	10
2.3.5 <i>Den ekstroverte sanseren</i>	10
2.3.6 <i>Den introverte sanseren</i>	10
2.3.7 <i>Det ekstroverte intuitive mennesket</i>	11
2.3.8 <i>Det introverte intuitive mennesket</i>	11
3 TREKKTEORIER.....	11
3.1 PERSONLIGHETSTREKK	12
3.2 FEMFAKTORSMODELLEN	13
3.3 KRITIKK MOT TREKKTEORIENE.....	13
4 DET PSYKOANALYTISKE PERSPEKTIV (PSYKOANALYSE)	14
5 PERSONLIGHET BASERT PÅ SOSIAL LÆRINGSTEORI	17
5.1 MOTSVARET TIL PSYKOANALYSEN.....	17
5.2 VI ER ET RESULTAT AV ARV + MILJØ + LÆRING + MODNING	18
5.3 SOSIAL LÆRING	19
5.4 MODELLÆRING	19
5.5 HVORFOR ER SOSIAL LÆRING VIKTIG OG HVORDAN PÅVIRKER DEN VÅR PERSONLIGHET?	19
5.6 ERIKSONS TEORI OM SOSIAL UTVIKLING	20
6 SELVBILDE STYRER VÅR ATFERD (DET FENOMENOLOGISKE PERSPEKTIV)	21
6.1 SELVBILDETS TO HOVEDKOMPONENTER.....	23
6.2 HVA SKAPER VÅR SELVAKTELSE?	24
6.3 HVOR VIKTIG ER DET Å FÅ ANERKJENNELSE?	25
6.4 HVORDAN OPPNÅ ANERKJENNELSE OG HVILKE KRITERIER MÅ OPPFYLLES?	25
7 INTERAKSJONISTISKE SYN PÅ PERSONLIGHET	27
7.1.1. REAKTIV INTERAKSJON	27
7.2.2. EVOKATIV INTERAKSJON	28
7.3.3. PRAKTIV INTERAKSJON	28
8 PSYKISKE FORSVARS-MEKANISMER SOM STYRER VÅR ATFERD	29

8.1 FORTREGNING	30
8.2 BENEKNING OG FORTREGNING	30
8.3 REGRESJON	31
8.4 INTELLEKTUALISERING OG RASJONALISERING	31
8.5 IDENTIFISERING	31
8.6 TILBAKETREKNING OG ISOLASJON	31
8.7 SHOPPING.....	32
8.8 VARETILEGNELSE	32
8.9 PROJEKSJON	32
8.10 DAGDRØMMING	32
8.11 REAKSJONDSANNELSE.....	32
9 CATTELL 16PF (PERSONALITY FACTORS).....	33
9.1 SELVRAPPORTERENDE PERSONLIGHETSTEST.....	33
9.2 16 PERSONLIGHETSFAKTORER	33
9.3 FORLØPEREN TIL FEMFAKTOR MODELLEN FOR PERSONLIGHET	34
9.4 PERSONLIGHETSTREKKENE MÅLES GJENNOM EN FAKTORANALYSE	35
9.5 TESTENS OPPBYGNING.....	35
10 DE FEM STORE - FEMFAKTORMODELLEN FOR PERSONLIGHET	36
10.1 HVA ER FEMFAKTORMODELLEN?	36
10.2 FEMFAKTORMODELLENS HISTORIE	36
10.3 FEMFAKTORMODELLENS GYLDIGHET.....	37
10.4 ULIKE GRADER AV 5 PERSONLIGHETSTREKK	37
10.4.1 Trekk 1: Ekstroversjon:	38
10.4.2 Trekk 2: Åpenhet for erfaring/opplevelser	39
10.4.3 Trekk 3: Omgjengelig/medmenneskelig.....	39
10.4.4 Trekk 4: Planmessighet/samvittighetsfull:.....	41
10.4.5 Trekk 5: Følelsemessig stabilitet/lav nevrotisisme.....	42
10.5 LETT Å OBSERVERE.....	43
10.6 NEO-PI-R.....	43
10.7 KRITIKK MOT FEMFAKTORMODELLEN.....	43
11 PERSONLIGHET OG LEDELSE.....	45

1 Personlighet

1.1 Hva er personlighet?

Personlighet er en fellesbetegnelse vi bruker for å beskrive den karakteristiske måten et individ reagerer på - tankemessig, følelsesmessig og ved ytre adferd. Karakteristisk betyr i denne sammenheng at reaksjonene er et uttrykk for individets egenart, ikke den ytre situasjon.

Personlighet er de egenskaper som gir en person deres individuelle særpreg

Personlighet kan defineres som:

“de karakteristiske mønstre av tanker, følelser og handlinger som utgjør et individs særegne stil og som innvirker på det tilpasning til omgivelsene”

eller som:

“Personlighet er distinkte og relativt stabile måter å tenke, føle og handle på”

Som det går frem av definisjonen er begrepet personlighet meget sammensatt og omfatter svært mange forhold.

1.2 Hva skaper personligheten?

Personligheten skapes i våre 18 første leveår av samspillet mellom miljøet vi vokser opp og modnes i og av vår genetiske arv. [Sosialisingsprosessen](#) står med andre ord sentralt i formingen av vår personlighet.

1.3 Personlighetstrekk

Personligheten omfatter alle mer varige egenskaper hos personen, slike som behov, temperament, evner, vaner, holdninger, verdier, interesser, selvoppfatning og typisk væremåte. Disse blir ofte kalt for **personlighetstrekk**.